

14.9.2018

Sisäministeriö

Suomen Punaisen Ristin lausunto

Asia: poliisin ennalta estävän toiminnan strategia (SMDno-2017-1172)

Suomen Punainen Risti kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntonsa poliisin ennalta estävän toiminnan strategiasta.

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lakiin ja asetukseen perustuvan mandaattinsa perusteella Suomen Punainen Risti varautuu auttamisvalmiudessaan toimimaan viranomaisten apuna. Riippumattoman toimijan Suomen Punaisen Ristin toiminta perustuu itsenäiseen päätöksentekoon. Se hoitaa viranomaisten kanssa sovittujen tehtävien lisäksi itsenäisesti omaan toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä. Tehokkaan auttamisvalmiuden varmistamiseksi Suomen Punainen Risti ylläpitää katastrofivalmiusyksiköitä ja tähän liittyvää logistiikkaosaamista ja valmiutta Kalkun logistiikkakeskuksessa Tampereella. Lisäksi Suomen Punainen Risti ylläpitää Punaisen Ristin liikkeen henkilömäärältään suurinta koulutettujen avustustyöntekijöiden reserviä sekä laajaa Punaisen Ristin liikkeen verkostoa nopean tiedonkulun ja avustustoiminnan varmistamiseksi. Kotimaassa Suomen Punaisella Ristillä on lähes 500 osaston verkosto. Tämä valmius on linkitetty osaksi kansallista varautumista yhteistyösopimuksien eri hallinnonalojen ja viranomaisten kanssa.

Suomen Punainen Risti koordinoi tarvittaessa muita järjestöjä muun muassa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) verkoston kautta 52 järjestöä. Vapepa-koordinaation kautta on eri järjestöissä toimivien vapaaehtoisten auttamistoinnalle luotu yhtenäinen ja organisoitu tapa toimia viranomaisen tukena. Koordinaation tavoitteena on varmistaa, että viranomaisilla on käytettävissä tarvittaessa häiriö- ja onnettomuustilanteissa, sovittuihin hälytystehtäviin valtakunnallisesti kattava ja toimintavalmis osaavien vapaaehtoisten verkosto.

14.9.2018

Yleisiä huomioita

Suomen Punainen Risti katsoo, että strategia on hyvin muotoiltu ja kattava. Strategiassa on otettu huomioon erilaiset ennalta estävän työn muodot kuten lähipoliisi, paikallinen ongelman ratkaisu sekä huolta aiheuttavat henkilöt. Suomen Punainen Risti pitää erittäin tärkeänä strategian lähtökohtaa korostaa hallinnonalat ylittävää moniammatillisuutta. Siihen on myös kirjattu työskentely eri väestöryhmien kanssa (lapset, nuoret ja heidän vanhempansa), vähemmistöryhmät sekä ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten ennaltaehkäisy.

Suomen Punainen Risti näkee tärkeänä, että strategiaan on sisällytetty huomioita poliisin paikallisesta ja alueellisesta toiminnasta mukaan lukien harvaan asutut alueet. Strategiassa on myös nostettu hyvin esille lasten ja nuorten kanssa tehtävän työn sekä kouluyhteistyön merkitys ennalta estävän työn muotona.

Suomen Punainen Risti kiinnittää huomioita siihen, ettei strategiassa tuoda esiin paperittomana Suomessa olevia henkilöitä. Nimenomaan paperittomuus aiheuttaa ihmiselle usein vaaran joutua rikoksen uhriksi, mutta paperittomana Suomessa olevat henkilöt eivät uskalla ilmoittaa rikoksista, joiden uhreiksi he ovat joutuneet tai hakea apua tilanteeseensa. Paperittomat ovat alttiita erilaiselle hyväksikäytölle sekä hyvin vakavien rikosten, esim. ihmiskaupan, uhriksi joutumiselle. Rikosilmoituksen tekeminen, esitutkinta ja tuomioistuinkäsittely tulee pitää erillään siitä mikä uhrin oleskelustatus Suomessa on, jotta kyseiset rikokset voivat tulla poliisin tietoon ja niihin on mahdollisuus puuttua.

Haluamme nostaa esille lausunnossamme joitain yksityiskohtaisia huomioita ja ehdotuksia.

Perusteet poliisin ennalta estävän työn strategialle (s.3-5)

Tausta-analyysissä todetaan seuraavasti: "On tärkeää, että ennalta estävä toiminta nähdään niin yhteiskunnassa kuin poliisitoiminnassakin kustannustehokkaana osana toiminnan kokonaisuutta. Yksilövaikutusten lisäksi ennalta ehkäisevän toiminnan kautta vahvistetaan luottamusta ja yhteyttä paikallisyhteisöihin ja estetään vakavimpien rikollisuuden muotojen leviäminen." (s. 4)

Suomen Punainen Risti näkee tärkeänä ennalta estävän työn. Suomen Punainen Risti toivoo, että perusteet-osiossa mainitaan järjestöjen rooli turvallisuuden ylläpitämisessä ja ennalta estävässä työssä. Tämä siksi, koska vapaaehtoistoiminnan kautta voidaan vahvistaa poliisin ennalta ehkäisevää toimintaa. Järjestöissä kansalaiset voivat itse vaikuttaa ja osallistua turvallisen yhteiskunnan luomiseen ja vahvistaa näin luottamusta ja yhteyttä paikallisiin viranomaisiin ja yhteisöihin. Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan kautta kansalaiset saavat osallisuuden kokemuksia ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tällä voidaan vahvistaa yksiköiden luottamusta ja yhteyttä paikallisyhteisöihin, mikä on keskeistä ennalta estävässä

14.9.2018

työssä. Suomessa luottamus poliisin toimintaan on eurooppalaisittain poikkeuksellisen korkea mutta usein järjestöjen toimijoilla on pääsy myös sellaisten ihmisten luo, jonne viranomaistoiminta ei pääse vaikuttamaan. Tämä myötävaikuttaa myös strategian tavoitteisiin kustannustehokkaasta toiminnasta.

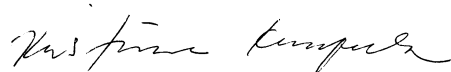
Edistetään hyviä väestösuhteita, yhdenvertaisuuden toteutumista ja torjutaan polarisaatiota (s.16-18)

Suomen Punainen Risti näkee keskeisenä hyvien väestösuhteiden ja yhdenvertaisuuden edistämisen. Hyvät väestösuhteet vaikuttavat turvallisuuden tunteen kasvun lisäksi varhaiseen kotoutumiseen. Osion ensimmäiseen kappaleeseen poliisitoiminnan yleisistä periaatteista näkisimme tärkeänä mainita poliisin inhimillisen ja ihmisarvoa kunnioittavan lähestymistavan eri tilanteissa.

Poliisin ennalta estävä työ ja strategian tavoitteet 2018-2023 (s.5-8)

Dokumentissa sivulla 7 sanotaan seuraavasti: "[...] Tästä syystä ennalta estävästä toiminnasta viestiminen ja aktiivinen vuorovaikutus paikallisyhteisöjen kanssa ovat tärkeitä. Poliisin hyvä ja ihmisten huolet tunnistava paikallinen viestintä lisää läsnäolon tunnetta. [...]" Viestintä, tiedon jakaminen ja sitä kautta valeutisten ja mahdollisen propagandan leviämisen estäminen, on tärkeää. Poliisin tulee viestiä aktiivisimmin erityisesti sellaisilla kanavilla, joita nuoret ja maahan muuttaneet seuraavat. Sosiaalisen median hyödyntäminen paikallisesti tai valtakunnallisesti ennalta estävässä toiminnassa tulee vahvemmin kirjata dokumenttiin.

Samassa osiossa (s.7) viitataan yhteistyön merkitykseen ennalta estävässä työssä. Suomen Punainen Risti katsoo, että yhteistyötä on mahdollista tehdä aiempaa enemmän eri tasoilla, mukaan lukien yhteisöt. Esimerkiksi lähipoliisitoiminta (s.8) paikallisyhteisöissä ja järjestöyhteistyö on tärkeää. Lähipoliisin käynneillä mm. turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksissa on ollut merkitystä luottamuksen syntymisessä suhteessa poliisiin. Samoin poliisin puheenvuorot lähiyhteisöiden kuntainfoissa liittyen uusien vastaanottokeskusten perustamiseen paikkakunnalle ovat vähentäneet asukkaiden mahdollisia huolenaiheita ja turvallisuuden tunnetta ja rauhoittaneet tilannetta.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri